

Česko bez ruské ropy v 10 otázkách a 10 odpovědích

1. Kdy se Česko začalo připravovat na osvobození se od závislosti na ruské ropě?

Práce na posilování české nezávislosti na ruské ropě odstartovaly už 1. září 1994, kdy se začal stavět ropovod IKL. Ten byl vybudován jako alternativní cesta k ropovodu Družba s cílem zajistit zásobování Česka ropou západní cestou. Dalším důležitým milníkem byl rok 2012 a investiční vstup MERO ČR do konsorcia TAL, které provozuje největší evropský ropovod TAL.

MERO ČR vlastní v konsorciu TAL 5% podíl. Také díky tomu se podařilo prosadit a dojednat projekt TAL-PLUS a zahájit technické úpravy na ropovodu TAL s cílem navýšit jeho přepravní kapacitu. Díky tomu se Česko už v roce 2025 odstříhne od ruské ropy.

2. Kolik ropy Česko potřebuje a jaký objem nyní dodává ropovod Družba?

Průměrná roční spotřeba ropy v ČR je 7,1 milionu tun ropy (od roku 2010 do roku 2023). V roce 2023 MERO ČR přepravilo do Česka 7,4 milionů tun ropy, z čehož bylo 58 % dopraveno přes ropovod Družba a 42 % přes ropovody IKL a TAL.

Díky projektu TAL-PLUS došlo ke zkapacitnění ropovodu TAL, který následně bude do Česka schopný dopravovat až 8 milionů tun ropy ročně a plně pokryje spotřebu obou rafinerií.

3. Kdy bude Česká republika plně nezávislá na ruské ropě?

Česko se od ruské ropy odstříhne v první polovině roku 2025. Technologické úpravy na ropovodu TAL, které zajistí navýšení jeho přepravní kapacity, jsou hotové už v lednu 2025. Nyní bude probíhat několikaměsíční fáze dokončovacích prací, kam patří instalace záložních čerpadel, ověřovací provozní testy a aktualizace provozní a technické dokumentace.

4. Co vše je potřeba vyměnit a upravit, aby ke zkapacitnění ropovodu TAL došlo?

Ropovod TAL prochází jednou z největších modernizací ve své dosavadní historii. Součástí projektu TAL-PLUS je proměna celého přečerpávacího systému, a to včetně instalace 20 nových čerpadel, 12 motorů a dvou frekvenčních měničů. Došlo také ke kompletní výměně průtokoměrů, oběžných kol na dvou čerpacích stanicích a posílení všech bezpečnostní systémů. Především díky silnějším čerpadlům a motorům došlo při zachování stejného potrubního systému k rychlejšímu průtoku ropy a tím i zvýšení kapacity průtoku.

5. Jaký ropovod bude nyní páteřní pro zásobování Česka ropou?

Páteřním ropovodem pro zásobování Česka ropou bude nově IKL. MERO ČR v loňském roce vyměnila řídicí systém ropovodu IKL. Díky tomu má ropovod nejmodernější systémové prvky pro dispečerské řízení, sběr dat a ochranu přepravy ropy. Je také více chráněn před případnými kyberútoky. Jeho instalace si vyžádala řadu složitých technických a technologických opatření, včetně výroby 65 nových rozvaděčů, 3 serverových center a úpravy optického kabelu po celé trase ropovodu IKL na jeho české i německé straně v celkové délce 350 kilometrů. Jde o největší modernizaci ropovodu IKL v jeho historii.

6. Omezily práce na ropovodu TAL-PLUS dodávky ropy do České republiky?

K žádnému omezení dodávek ropy do Česka nedošlo a s pokračujícími pracemi ani nedojde. Většina aktivit, které jsou se zkapacitněním ropovodu spojené, byla provedena v rámci krátkých časových úseků tak, aby dodávky do rafinerií nebyly omezeny. Část úprav vyžadující delší odstavení zařízení mimo provoz na území České republiky byla provedena už na jaře loňského roku během plánované zářezky rafinérie Litvínov.

Pro případy krátkodobého výpadku zásobování Česka ropou, ať už z jakéhokoliv důvodu, jsou k dispozici strategické nouzové zásoby ropy a ropných produktů. Ty pokryjí fungování státu po dobu 90 dní.

7. Kdo projekt TAL-PLUS financuje?

Projekt kompletně financuje MERO ČR ze svých výnosů, náklady tedy nemají žádný dopad na státní rozpočet a daňové poplatníky. Náklady na navýšení přepravní kapacity ropovodu TAL jsou odhadovány na 1,3-1,6 miliardy korun.

8. Kdo rozhoduje o tom, jaká ropa a v jakém množství se do Česka dopraví?

Druh ropy i její objem objednává vlastník českých rafinerií v Kralupech a v Litvínově – ORLEN Unipetrol. MERO ČR zajišťuje přepravu ropy do Česka. Ropu tedy v žádné části přepravy nevlastní, nezpracovává a nemá vliv na to, odkud se ropa nakupuje.

9. Jaká ropa nahradí současnou ropu z Ruska?

Do České republiky se dovezlo celkem 42 druhů rop z celého světa. Konkrétní druhy ropy objednává vlastník rafinerií podle své potřeby. Jednotlivé druhy se totiž liší kvalitou či jednotlivými parametry – sirnatostí, sladkostí apod. Poptávka po nich se mění také na základě ročního období. ORLEN Unipetrol proto pracuje na testech, kdy ověřuje možný mix rop, který ruskou ropu nahradí. Do italského Terstu se vozí nejčastěji ropa z Ázerbájdžánu, Kazachstánu, USA, Saudské Arábie a Libye.

10. Co bude dál s ropovodem Družba?

MERO ČR jako majitel a provozovatel české části ropovodu Družba bude nadále hledat možnosti využití ropovodu Družba, a to i v případě, kdy bude Česko plně zásobeno západní cestou ropovody IKL a TAL. V této chvíli probíhají studie a technologická prověřování několika scénářů, jak nejlépe ropovod Družba využít.